

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 484. Libellus famosus quid sit, quæ illius causa, quis reus illius, & quæ ad eum requirantur, quis finis, effectus, pœnæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

iris velut detractor fama, wie ein Ehren Dieb. Secundò debet esse moderata & proportionata, non plus vel gravius quid obijciendo seu rejiciendo in conviciantem, quam injuriato objectum, v. g. dum quis appellatus fur, compellaret vicissim alterum furem, & latronem vel solum adulterum aut venificum; tunc enim sunt duæ injuriæ formales & uterque injuriarum agere potest, & illatam per hoc in injuriantem iterum retorquere. Carpz. *Juris Feud. p. 4. c. 46. Def. 11. Myns. l. c. obs. 17. n. 3.* quamvis tam retorquenti excedenti hâc ratione modum imponatur deprecatio, vel recantatio, vel mitior pœna, quia non tam ex proposito quam animi perturbatione & justo dolore fecisse creditur. Carpz. *l. c. Berlich, l. c. n. 31. Tiraq. de pen. temp. c. 1. n. 12.* Tertio: fieri debet retorsio in contenti, idque ex natura defensionis, cujus species est retorsio, idcoque à præsentate & audiente conviciato statim faciendâ. Gail. *cit. obs. 100. n. 3. Carpz. pr. crim. q. 97. n. 27.* Si verò injuriatus absit, quamprimum certò rescivit, injuriam seu convicium sibi factum, & retorquendi occasionem seu potestatem habuit, scilicet libellum retorsionis ritè conceptum & suâ manu subscriptum, Notario cum testibus convocato, ab eodem palam legendum curet, & dein Notarium requirat, ut dictum libellum injurianti legitime insinuet, seu per literas intimari faciat, omnia ad notam sumat, & desuper instrumentum conficiat. Lauterb. *cit. §. 63.* cum Carpz. Struv. Berlich. Harprecht. & aliis dicens, hunc modum retorsionis in dicto casu absentia injuriati tutissimum esse. Quem tamen Notarium retorsionem scriptam insinuante operam suam in eodem negotio ei, cui insinuata, præstare non debere, rectè moneat Harpr. Struv. & alii apud Lauterb. §. 62. Porro quod hic notandum: retorsio legitime facta non præjudicat Magistratui, quò minus ad pœnam contra injuriantem procedere possit. Carpz. *J. F. p. 4. n. 41. Mev. ad jus Lubec. l. 1. tit. 4. a. 10. n. 14. Lauterb. §. 64.* & alii apud illum. Interim opinio ipsius, in quem facta retorsio, tam diu apud honestos viros manet gravata, donec de veritate criminis objecti à se primò injuriato docuerit. Berlich. *l. c. n. 30. Besold. thesaur. pr. v. retorsio. Lauterb. cit. n. 64.*

Quest. 482. Quænam sit pœna injuriarum inferentis?

Resp. Pœna criminalis injuriarum est extraordinaria arbitrio Judicis determinanda, consideratis circumstantiis & qualitate delicti. §. in summario. *Inst. h. t.* interdum pecuniaria sisco applicanda, carcer, relegatio, fustigatio, manûs amputatio, interdum etiam ultimum supplicium, si injuria sit atrox, & adversus Magistratum, parentes. Carpz. *pr. Crim. q. 100, per 101.* qui tamen vult mortis supplicium ob injurias verbales etiam atrocissimas non inferri. Et dum pœna injuriæ illatæ per libellum famosum dicitur capitalis. *l. unic. c. de libell. famos.* eam non intelligendam de ultimo supplicio, sed de pœna exilii aut deportationis, explicat Harpr. *in §. 1. Inst. h. t.* nisi crimen per libellum famosum imputatum alicui esset capitale, tunc enim pœnam talionis imponendam statuit *constr. Crim. Caroli V. A. 110.*

Quest. 483. An & quando in foro conscientia possit injuriatus, aut teneatur instituire vel remittere actionem injuriarum?

1. Resp. Primò: tametsi injuriam passus teneatur injurianti ignoscere in hoc sensu, quòd nullum odium, nullamque vindictæ cupiditatem adversus illum habere vel fovere, multoque minus re ipsâ se vindicare potest, ut constat ex dictis *quest. ante hanc. 3.* non teneatur tamen eidem remittere injuriam, vel ignoscere in hoc sensu, ut omnem injuriarum actionem & palinodiam remittat, sed potest ad tuendam famam & honorem suum harum actionem aliquam pro libitu assumere, prout habet communis & certa. Neque tamen etiam regulariter tenetur instituire actionem injuriarum, sed potest licitè per se loquendo ex humilitate aliæ virtute aut causâ justâ injuriam & omnem injuriarum actionem, ex toto remittere, quin & se ipsum infamare suâque delicta rempolare, exemplo D. Augustini aliorumque SS. cum sit dominus famæ & honoris sui, ita ut possit illam negligere, nihilominus tamen

2. Resp. Secundò: quandoque in conscientia, non tantum propter scandalum & præjudicium aliorum vitandum, sed & ratione boni communis (ad quod promovendum malâ famâ notatus plerumque inutilis est) quòdque ex læsione famæ & honoris non reparata sequatur grave damnum ipsius injuriati per actiones institutas aliâque media licita injuriam propullare, & maculam sibi illatam diluere, juxta monitum *Eccles. 41. curam habe de bono nomine, hoc enim magis permanebit tibi: quàm mille thesauri pretiosi & magni, juxtaque can. non sunt. 11. q. 3. & can. nolo. 12. q. 1.* quòrum can. verba utiliter recitat Reiffenst. *h. t. n. 29.* verum de his, ut & de obligatione, quam habet in conscientia injurians infra ampliùs.

Quest. 484. Libellus famosus quid sit, quæ illius causa, quis reus illius, & quæ ad eum requirantur, quis finis, effectus, pœna?

1. Resp. ad primum: Libellus famosus, prout in jure civili *l. 47. tit. 10.* sumitur, constituitque distinctam speciem injuriæ scriptæ in proprio sensu continet seu denotat quamlibet scripturam infamantem. *l. 1. §. 9. ff. h. t. l. unic. C. de famos. libell. epigramma, carmen, satyram. l. 21. ff. de testibus. historiam, comædiam, picturam, sculpsile, opus futorium in alicujus infamiam, Recess. Imper. de Anno 1530. §. 52.* vocari quoque solitus Pasquillus, à Romano Sartore Pasquino, qui mirâ impunitate Aulam & Curiam Romanam vellicare solebat, quo mortuo dum terra effodebatur, ejus statua reperta prope ejus tabernam erecta, cui omnis generis chartæ famosæ noctu affigebantur, & dein alia illi similis & correspondens Romæ in Capitolio statuta. Lauterb. *tit. de injuriis & famos. libell. §. 66.* ex Besold. *th. pract. V. pasquillus.* Differt. à Scriptura injuriosa tanquam species à genere ratione materiae, forma, fine, præscriptione. Carpz. *pr. Crim. q. 98. n. 10. & seq.*

2. Resp. ad Secundum: causâ illius efficiens nec non subjectum idem est, quod aliarum injuriarum scriptarum, ejusque reus non tantum est author seu componens, sed & scribens, dictans. *cit. l. 5. l. 12. §. 27. ff. h. t.* legens cum voluptate, & alteri ad legendum tradens, mandans, mandatarius, *cit. l. 5. §. 9.* non corrumpens. *cit. l. unic. de fam. libell. typis excudens. cit. recess. Imp. in noticiam producens, vendendum & emendum curans. cit. l. 5. §. 10.* affigens & ad inveniendum projiciens. Menoch. *de Arb. l. 2. cas. 263. n. 35.* Lauterb. §. 67.

3. Resp.

3. Resp. ad tertium: ad formam illius specificam, quæ ab aliis injuriis distinguitur, requiritur primò: ut in eo, dum est Scriptura, dolose ad infamiam alicujus exprimat delictum famosum & notabile, quod in populum spargatur, & pœna foret corporis afflictiva vel infamia, *ord. crim. a. 110. Carpz. 7. F. cit. def. 4.* Secundò: ut Author in eo nomen suum celet, sive fictum vel alienum, imò ut nullum apponat, ut veriùs docere videntur *Carpz. l. c. def. 3. Brunem. ad cit. l. unic. de fam. libell. n. 5. & ad l. 5. §. 9. ff. h. t. Bardili. concl. forens. exercit. 31. th. 33. & plures alii, quos citat & sequitur Lauterb. h. t. §. 68. contra Boccr. de fam. libell. p. 2. n. 7. Harpr. ad §. 1. Inst. h. t. n. 151. Berlich. p. 1. Concl. 67. n. 37. Struv. exerc. 48. n. 67. &c. ceterùm gravius delinquit, & si innotescat, punitur, què alterius nomen usurpat, nomen verò suum apponens vel ad probationem, vel, si in ea deficiat, se ad pœnam offert, & proin mitius punitur, qui autem nullum opponit nomen, eo ipso agnoscit, se falsum crimen objicere. *Arg. l. 1. §. 4. Cod. th. eod. l. 9. tit. 34. cum quibus convenit l. unic. c. h. t. infamati verò nomen, sive exprimat, sive ex aliis circumstantiis cognoscatur, perinde est. l. 6. ff. h. t. Magistratus interim ex officio in hujusmodi criminolos seu reos libelli famosi inquirere potest. Novell. 128. c. 21. Brunem. ad l. 7. c. h. t. n. 4. uti & indicanti auctorem constituere præmium ex bonis & pro modo accusatæ personæ, l. 5. §. fin. h. t.**

4. Resp. ad quartum & quintum: finis famosi libelli est, ut honestæ personæ æstimatione lædatur, effectus respectu infamati est, ut famosus libellus alterius exiltimationem apud viros graves & honestos non lædat. *cit. l. unic. c. h. t. respectu infamantis est pœna.*

5. Resp. ad sextum: pœna hæc olim apud Romanos ex L. XII. Tabular. indifferenter fuit capitalis, ut testatur Zieriz. apud Lauterb. h. t. §. 69. quæ dein abiit in desuetudinem l. 5. §. 9. ff. h. t. ac demum iterum restituta, l. unic. de famos. libell. pœna

verò capitalis in jure dicitur non tantum, quæ vita naturalis, sed etiam quæ vita civilis admittitur. §. 2. *Inst. l. 2. ff. de publ. judic. l. 103. ff. de V. S. unde per pœnam capitalem, h. t. quidam supplicium ultimum, alii deportationem, alii pœnam talionis, ut nimirum auctor famosi libelli eadem pœna, quam delictum in passuillo imputatum importat, punitur, intelligunt, quod postremum rectius dici sentit Lauterb. h. t. §. 69. cum Berlich. l. c. concl. 67. n. 9. & 21. Theodoric. in colleg. crim. c. 2. Aphor. 20. n. 28. Arg. l. 34. ff. de jure fisc. jure canonico can. 3. caus. 5. q. 1. qui famosos libellos in Ecclesia ponunt, anathematizantur. De cætero ob libellum famosum, etiam civiliter condemnatus, redditur infamis. l. 1. ff. de his, qui not. infam. l. 10. c. ex quibus cas. infam. irrogat. Fit intestabilis, l. 5. §. 9. ff. de testib. mitius tamen quam pœnâ talionis punitur, qui non est auctor seu compositor libelli, etsi consilium dederit, qui inventum libellum à se propalavit, vel aliis communicavit, imò ipse auctor, si ante perfectionem & divulgationem pœnitentiâ ductus illum laceravit, neque pœna libelli famosi locum habet, bene tamen extraordinaria, si quis verum crimen obiecerit, nomen non apposuerit & diffamator illud probare voluerit, ut habetur in *const. crim. Carol. cit. a. 100.* Porò Typographi hujusmodi libellos excudentes omnibus exemplaribus, & potestate excudendi privantur, & arbitrariè puniuntur, juxta *cit. recess. imp. §. 66. Bibliopolæ* quoque scienter vendentes illos nequam à pœnis excusantur. Cessat verò pœna hujus delicti morte delinquentis, item præscriptione annorum 20. juxta l. 12. C. ad leg. Corn. de fals. actio autem ex libello famoso est perpetua. *Hahn. ad Wesenb. h. t. n. 19. in fin. Gail. l. 2. Obs. 104. n. 3. Fachin. l. 8. Controv. 9.* in arbitrio autem læsi per libellum famosum est instituere actionem injuriarum æstimatoriam vel recantatoriam, quia est species injuriæ, *Carpz. 7. Fend. p. 4. c. 44. def. 4. & 6.**

CAPUT II.

De Damno dato.

Quæst. 485. Quid intelligatur per damnum datum, de quo secundà parte huius tit. & in jure civili l. 9. t. 2. ad legem Aquil.?

Resp. non intelligitur damnum, quod lucrificandi causâ alteri infertur, v. g. per rapinam, furtum, usuram, de quibus in *precedentib. tit.* sed quod iniuriâ seu non iure facientis, hoc est, contra ius alterius, sive in eius corpore, sive rebus illius animatis vel inanimatis eas corrumpendo vel deteriorando datur, ut ipsius patrimonium sine ullo damnificantis lucro vel emolumento diminuatur. *Host. in sum. h. t. n. 1.* definiti potest, quòd sit privatum delictum, quo damnum sine facientis iniuria per iniuriôsam rei corruptionem dolo vel culpa datur, quodque lege Aquiliâ vindicatur. *Sumitur ex §. 2. 3. 13. Inst. h. t.*

Quæst. 486. Quot modis damnum hoc dari seu inferri possit?

Resp. Tribus, nimirum dolo, culpâ, fortuitò; dolo si fiat aliquid, vel omittatur animo nocendi,

seu eâ intentione, ut damnum sequatur. l. 1. §. 2. ff. de dolo, qui animus seu intentio ipsius damnificantis si confessione vel certis & indubitatis indicis declaretur, dolo verus; præsumptus autem dicitur, si ex indicis non quidem omnino indubitatis, verisimilibus & valde urgentibus colligatur, *Barthol. in l. quod Nervæ. ff. de depositi. n. 14. Molin. de 7. & 7. tr. 2. d. 29. n. 4.* Ex culpa, quando adhibita diligentia damnum evitari potuisset; quæ culpa vel est iuridica, vel etiam theologica, quæ committitur cum peccato; eaque triplex, lata, levis, levissima. l. in lege Aquilia. ff. ad leg. Aquil. Lata, quæ communiter omissione diligentia, quam homines eiusdem conditionis ad evitandum damnum solent adhibere, committitur, v. g. si quis librum sibi commodatum foris extra domum relinquit. Levis, quæ consistit in omissione diligentia, quam adhibere solent providentiores, & rerum suarum magis studiosi, v. g. si liber intra cubiculum quidem, sed non clausum relinquatur. Levissima, quam committit omittens diligentiam, quam adhibere solent non nisi exactissimi, & quæ extraordinario studio damna præcavent; v. g. cum liber quidem relinquitur

in